

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Ondřejem Bartošem ve věci

žalobce: **A. K.**
zastoupen JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem
se sídlem Šafaříkova 666, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému **Ministerstvo vnitra**
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2024, č. j. OAM-449/ZA-ZA12-P15-2022, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2024, č. j. OAM-449/ZA-ZA12-P15-2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. **Předmět řízení**

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce navrhoval zrušení napadeného rozhodnutí. Uvedl, že napadené rozhodnutí považuje za nezákonné a nepřezkoumatelné, jelikož žalovaný porušil povinnost přesně a úplně zjistit skutkový stav věci a jeho rozhodnutí je nedostatečně odůvodněné. Žalovaný postupoval nesprávně, když nedostatečně hodnotil žalobcovo ohrožení v případě návratu na Ukrajinu; ohledně možnosti návratu na území Ruské federace bagatelizoval protiruskou aktivitu žalobce na sociálních sítích. Dvojí občanství žalobce označil za hrozbu, a to jak na Ukrajině, kde probíhá válka, tak na území Ruské federace, kde vyvíjel protirežimní činnost spočívající v podpoře opozičního politika Michaila Chodorkovského. Na podporu tohoto tvrzení k důkazu předložil odkazy na videa umístěná na jeho profilech na sociálních sítích, která mimo jiné mají protiputinovskou tematiku, diskreditují ruskou armádu, zpochybňují územní celistvost Ruska a vyzývají k zasílání finančních prostředků ukrajinské armádě. V této souvislosti upozornil, že ukrajinskou armádu podporuje osobně finančními prostředky, k čemuž přiložil stvrzenku bankovní transakce. Za to žalobci dle jeho slov hrozí v Rusku 20 let vězení.
3. Žalobce dále uvedl, že je přesvědčen, že v jeho případě je naplněn azylový důvod dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, podle kterého se doplňková ochrana udělí cizinci, kterému hrozí mučení nebo nelidské či ponižující zacházení. Žalobci dle jeho tvrzení hrozí vážné ohrožení života a lidské důstojnosti v podobě svévolného násilí v mezinárodním ozbrojeném konfliktu.
4. Žalobce vyjádřil nesouhlas se způsobem, jakým žalovaný hodnotil relevantní skutečnosti a jaké učinil závěry z jeho výpovědi a z nashromážděných informací. Vyjádřil přesvědčení, že ve své žádosti o mezinárodní ochranu a ve své výpovědi uvedl dostatek skutečností prokazujících pronásledování, jemuž byl vystaven, které nebyly žalovaným vyvráceny.
5. Konkrétně uvedl, že v roce 2014, kdy Rusko začalo okupovat Doněck, Luhansk a Krym, se stejně jako tisíce jeho ukrajinských spoluobčanů ocitl pod ruskou vládou. Ukrajinci žijící v Doněcké, Luhanské, Záporožské a Chersonské oblasti se stali terčem systematického úsilí zbavit je ukrajinské identity. Ti, kteří neprojevují zájem o ruské občanství, čelí výhrůžkám, zastrasování, omezení přístupu k humanitární pomoci a základním potřebám i hrozbám případného zadržení či deportace. To vše s cílem donutit je, aby se stali ruskými občany. Tyto ruské kroky považuje za válečné zločiny.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že ji považuje za nedůvodnou a navrhl soudu, aby ji v plném rozsahu zamítl.
7. Uvedl, že žalobní námitky považuje za neopodstatněné, neboť skutečnosti žalobcem prezentované a v průběhu správního řízení zjištěné nemohly být vyhodnoceny jako důvod k udělení mezinárodní ochrany. Ani tvrzená pochybení správního orgánu nejsou podložena patřičnou argumentací. Žalobce ve vlasti nebyl vystaven pronásledování, jak v žalobě tvrdí, pronásledování mu nehrozí ani pro případ návratu. Stejně tak správní orgán neshledal, že by mu v případě návratu v Ruské federaci hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy.
8. Konstatoval, že se v napadeném rozhodnutí zabýval důvodností žalobcovy žádosti z hlediska jednotlivých v úvahu přicházejících ustanovení zákona o azylu, kterou posuzoval

jak ve vztahu k Ruské federaci, tak k Ukrajině. Setrval na tom, že důvody k udělení mezinárodní ochrany v žalobcově případě dány nejsou.

9. Žalobce se podle žalovaného omezil na projev nesouhlasu s hodnocením jím předestřených důvodů, které opětovně shrnuje a pokouší se je znovu doložit. Nevysvětluje už však, z jakého důvodu k žalobě dokládané odkazy a materiály nedoložil už v průběhu správního řízení, které vydání napadeného správního řízení předcházelo. Správní orgán má za to, že z uvedeného důvodu není namístě akceptovat je jako důkazní prostředky v rámci soudem vedeného řízení. v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, v němž bylo konstatováno: „*Newvedl-li stěžovatel v řízení před správním orgánem posuzujícím jeho žádost všechny relevantní skutečnosti, neumožnil mu je kvalifikovaně posoudit a učinit součástí rozhodnutí, musí nést riziko v podobě zamítavého rozhodnutí. Povinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.*“
10. Žalovaný při posouzení azylového příběhu žalobce vycházel z jeho tvrzení a z podkladových informací, s nimiž měl žalobce v průběhu správního řízení možnost se seznámit, vyjádřit se k nim a doplnit je, případně takové doplnění navrhnout. Této možnosti žalobce z vlastní vůle v průběhu správního řízení nevyužil.
11. Nátlak ze strany ruských okupantů na Ukrajince, neprojevující zájem o ruské občanství, není problémem, jež by měl mít vliv právě na situaci samotného žalobce, který sám v dospělosti o udělení ruského občanství požádal, aby mohl legálně v Ruské federaci pracovat v bance, a bylo mu uděleno.
12. Neobstojí ani tvrzení, že ruské občanství získal nedobrovolně; toto tvrzení nemá oporu ve správním spisu.
13. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí v potřebném rozsahu zabýval materiály, které žalobce v průběhu správního řízení doložil. Poukázal na to, že žalobce netvrdil ani nedoložil, že by měl na Ukrajině či v Ruské federaci problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií či armádou. Nevyhovění požadavku FSB z roku 2019 na obstarání fotografií strategických ukrajinských objektů pro žadatele žádné negativní následky nemělo. Výhrůžnou SMS zprávu od jemu neznámé osoby, kterou měl žalobce dle svých slov obdržet 25. 2. 2022, správnímu orgánu navzdory svému příslibu nepředložil.
14. Žalobce mezi Ukrajinou a Ruskou federací zjevně bez problémů cestoval, ať už na ruský nebo ukrajinský cestovní doklad, které předkládal v jednotlivých zemích dle toho, jak to bylo pro něj výhodné, v obou státech byl dle jeho výběru zaměstnán, a rovněž nakonec bez jakýchkoliv problémů vycestoval z Ruska, přes oficiální hraniční přechod na mezinárodním letišti a na základě svého cestovního dokladu. Žalovaný trvá na závěru, že jediným důvodem žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR je jeho snaha legalizovat si pobyt v ČR.
15. Obavu z potíží a uvěznění kvůli jeho činnosti, spočívající v parodování videí a překlada rozhovorů pro tým Michaila Chodorkovského žalovaný shledal jako nedůvodnou a účelovou. Videá, zejména ta s rozhovory Michaila Chodorkovského s dalšími osobami, většinou neobsahují naprosto žádný zdroj, není možné z nich ani vyvodit jejich autora, zda

a kde vůbec byla vysílána, a až na výjimku ani jejich přesnou dataci, a nelze je jakkoliv spojit s osobou žalobce, který na nich není označen ani v nich nevystupuje. Představu, že by jeho hlas byl natolik známý, že by jej ruské orgány okamžitě našly, považoval správný orgán za zcela absurdní. Rovněž konstatoval, že dabing příslušných videí nelze považovat za politickou aktivitu, ani za činnost, při níž by jmenovaný vyjadřoval své vlastní politické názory, ale pouze a jen za prostou překladatelskou činnost, které se dotyčný ve volném čase věnoval se svými přáteli.

16. Dostatečně byly vypořádány i žalobcem předkládané obavy z povolání k výkonu vojenské služby. Situaci žalobce se žalovaný zabýval i v souvislosti s ustanovením § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, a to jak ve vztahu k Ukrajině, tak k Ruské federaci. Uzavřel, že na území Ruska neprobíhá, na rozdíl od Ukrajiny, v současné době žádný vnitrostátní ani mezinárodní ozbrojený konflikt, který by mohl žadatele v případě jeho návratu ohrozit na životě či lidské důstojnosti, a bezpečnostní situace na naprosté většině území Ruska je stabilní. V souvislosti s invazí Ruska na Ukrajinu dochází na území Ruska jen k omezenému počtu individuálních bezpečnostních incidentů, a to zejména na území v bezprostřední blízkosti hranic s Ukrajinou, konkrétně v Kurské, Bělgorodské a Brjanské oblasti. Poukázal na to, že žalobce v Rusku naposledy žil ve městě Soči, kterého se ani toto minimální riziko netýká, a že v jeho případě mu tedy nehrozí žádné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu.

IV. Jednání soudu

17. Krajský soud věc projednal při jednání dne 19. 6. 2024 za účasti žalobce, jeho ustanoveného zástupce, pověřeného pracovníka žalovaného a tlumočnice z jazyka ruského.
18. Zástupce žalobce odkázal na předchozí písemná podání. Uvedl, že žalobce je nedobrovolně držitelem ruského státního občanství, přičemž v Ruské federaci mu hrozí újma. Dle něj není pravdou, že by žalobce ve správním řízení nehovořil o svém strachu z hrozící mobilizace. Toto je zachyceno i v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Je patrné, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav.
19. Zástupce žalobce navrhl provedení důkazu účastnickým výsledkem žalobce. Po poučení soudem o podmínkách provádění důkazu výsledkem účastníka a o tom, že soud nemá tyto podmínky za splněné, souhlasil zástupce žalobce s tím, že postačí, dostane-li žalobce prostor se k věci osobně vyjádřit.
20. Žalobce sám k věci uvedl, že od roku 2021 sympatizoval s opozičním ruským politikem Michaiilem Chodorkovským, což je politický protivník prezidenta Putina, a prováděl zvučení jeho rozhovorů se zahraničními novináři. V Rusku je Chodorkovskij považován za agenta a je proti němu vedeno politicky motivované trestní stíhání. Žalobcem ozvučená videa jsou dostupná na internetu. Úryvky z rozhovorů jsou publikovány na profilech žalobce na sociálních sítích. Po odjezdu z Ruska začal žalobce dávat najevo své protiruské a proukrajinské postoje, a to na sociálních sítích Tik-Tok a Instagram. Od chvíle, kdy začal otevřeně projevovat své politické názory, se počet jeho sledujících zvýšil na 110 tisíc osob. Větší část ze sledujících jsou občané Ruska. Videa žalobce zpřístupňoval veřejnosti, v Rusku by jinak podléhaly cenzuře. Jejich publikací žalobce otevřeně vyjadřoval postoje proti Vladimiru Putinovi. V souvislosti s tím má žalobce odůvodněnou obavu z pronásledování. Sdělovací prostředky v Ruské federaci jsou kontrolovány Kremllem, jedině na sociálních sítích lze svobodně vyjadřovat své názory. To lze prokázat zprávami

agentury Reportéři bez hranic. Kromě novinářů jsou v Ruské federaci pronásledováni i bloggeři. Jedním z nich byl A. N., který byl odsouzen za svoji činnost na síti YouTube k 8 letům vězení. Žalobce se tedy odůvodněně obává pronásledování za svoje názory. Informace o pronásledování ruských novinářů, kteří kritizují Vladimira Putina, jsou veřejně dostupné a žalovaný jim nevěnoval dostatečnou pozornost. Dále žalobce finančně podporoval ukrajinskou armádu, když poslal bankovním převodem peněžní prostředky 3. brigádě „Azov“. Také vyzýval na svém instagramovém účtu své sledující, aby činili totéž, což umisťoval na profil. Tento účet žalobce sleduje asi 13 tisíc osob. Žalobci jako občanu Ruska za toto hrozí až 20 let vězení, neboť poskytl finance cizí armádě, a naplnil tak skutkovou podstatu trestného činu velezrady podle § 275 trestního zákoníku Ruské federace. Také mu hrozí trest 8-15 let vězení podle části 1.1, § 205.1 trestního zákoníku Ruské federace za financování teroristické organizace, protože 3. brigáda „Azov“ je Ruskou federací považována za teroristickou organizaci. Příkladem je případ ruské občanky X. C., která 24. 2. 2022 převedla do Ukrajinského fondu částku 51 USD, a dne 7. 2. 2024 byla zadržena FSB kvůli trestnému činu velezrady. Amnesty International ve svých zprávách sděluje, že v ruských věznicích dochází k mučení, vězňům není poskytována lékařská péče. Žalobce se nechce stát v Ruské federaci vězněm.

21. Dále žalobce uvedl, že u něj existuje vysoké riziko mobilizace a nucení účasti v bojích na území Ukrajiny. Z otevřených zdrojů je známo, že u lidí, kteří nedávno obdrželi ruské občanství, je zvýšené riziko, že budou mobilizováni. Lidé z Donbasu byli mobilizováni a nasazeni v nejtěžších bojích. Žalobce jako člověk z Donbasu, který nedávno obdržel ruské občanství, je tedy zvýšeně ohrožen rizikem mobilizace.
22. Pokud jde o ruské občanství, tak to dostal ještě před napadením Ukrajiny. Dostal ho nedobrovolně, protože byl postaven před volbu, buď dostat občanství, nebo opustit území Ruské federace, neboť mu končil dříve udělený trvalý pobyt. Žalobce nesouhlasí s hodnocením žalovaného, že jeho přijetí ruského státního občanství bylo dobrovolné. Kdyby býval chtěl přijmout dobrovolně ruské občanství, požádal by o ně už v roce 2015.
23. Dále žalobce vyjádřil nesouhlas s tím, že podporoval ruský režim, v rozporu s tím jsou jeho protiruské a proukrajinské názory veřejné projevy a také finanční podpora ukrajinské armády. Když žalobce dostal ruské občanství, neuměl si, stejně jako řada dalších lidí, představit, jaké nebezpečí ze strany Ruska hrozí. Žalobce ruský režim podcenil, stejně jako západní státy, které Rusko i po roce 2014 ekonomicky podporovaly. Žalobce si budoval svůj život v Rusku a po 8 letech souhlasil s vynuceným získáním ruského občanství. Tvzení žalovaného, že občanství přijal dobrovolně, je líceměrné.
24. Pověřený pracovník žalovaného odkázal na napadené rozhodnutí i na písemné vyjádření ve věci samé. Uvedl, že žalovaný se při vydání rozhodnutí nedopustil žádného pochybení, a k vyjádření žalobce podotkl, že o ruské státní občanství žalobce požádal dobrovolně. Poukázal na skutečnost, že řada skutečností uváděných dnes žalobcem nezazněla ve správním řízení, a neobjevila se ve správním spise. Například pokud jde o otázku hrozící mobilizace, žalobce se vyjadřoval přímo opačně. To, že žalobce poslal dar ukrajinské armádě, žalobce neuvedl ve správním řízení. Celé napadené rozhodnutí se zabývá hodnocením podkladů. Až při jednání poprvé zazněla i výtky žalobce ohledně hodnocení získání ruského státního občanství. Pověřený pracovník dále poukázal na rozpory v žalobcově výpovědi. Žalobce na jedné straně cituje ministra vnitra ČR Víta Rakušana, že bylo chybou, že po anexi Krymu západní země dostatečně nezareagovaly. Na druhé straně však žalobce, taktéž navzdory anexi Krymu, se rozhodl dobrovolně žít v Rusku. Pověřený

pracovník uvedl, že by očekával, že žalobce konkrétně pojmenuje vady řízení, kterých se měl žalovaný dopustit. Žalovaný ani ve správním řízení nedodal slibovanou SMS. Žalobce nebyl pronásledován, ani obava z pronásledování u něho nehrozí. Jednotlivé azylové aspekty byly žalovaným zhodnoceny. Co se týče mobilizace, tak tato byla ukončena, navíc je třeba terminologicky rozlišovat obavu z mobilizace a obavu z nástupu vojenské služby. Do války je nasazována pouze profesionální armáda, popřípadě branci. Žalobce však branec není. Kromě toho plnění povinnosti služby v ozbrojených silách není azylovým důvodem.

25. Soud provedl dokazování žalobcem navrženými důkazy. Nejprve byly zhlédnuty 4 odkazy na videa umístěná na sociální síti Instagram.
26. Video č. 1¹ zachycuje žalobcův odjezd z Ruska. V komentáři je zachyceno žalobcovo vyjádření ve smyslu, že mu Putin zničil život, a nazývá Putina válečným zločincem. V doprovodné písni zpěvačka pívá o ztrátě domova v ukrajinském jazyce.
27. Ve videu č. 2² se objevují záběry žalobce z cesty vlakem, dále z míst v ČR, a také s ukrajinskými symboly. Dle vyjádření žalobce jde o video s Michailem Chodorkovským, které žalobce zvučil, ve videu hovoří o zločinech Vladimira Putina. Přítomná tlumočnice potvrdila, že Chodorkovskij ve videu kritizuje prezidenta Putina a jeho vládu. Titulek v závěru videa říká „kdy skončí Putinova éra“.
28. Video č. 3³ představuje úryvek z kolumbijského seriálu, předmětem je srovnání postupu policejních složek ve vztahu k protestu občanů. Tlumočnice k tomu uvedla, že policista ve videu hrubě nadává ženám. Na dotaz kolegy, kde se tyto způsoby naučil uvádí, že v Rusku. Titulek v závěru videa říká, že se jedná o protest žen mobilizovaných mužů.
29. Video č. 4⁴ zachycuje jednání příslušníků ukrajinské civilní kontrarozvědky SBU s občanem Ruska, chtějí po něm, aby zahrál ukrajinskou hymnu, jinak ho zabijí. Titulek v závěru dává najevo, že mělo jít o operaci ukrajinské organizace GUR. K dotazu soudu žalobce uvedl, že v každém z videí namlouval hlas jedné z postav. Žalobce je majitelem instagramového účtu, kde byla tato videa zveřejněna. Pověřený pracovník žalovaného k provedeným důkazům sdělil, že pro udělení azylu nejsou relevantní.
30. Dále soud provedl důkazy fotografiemi, které žalobce předložil.
31. Na fotografii na č. l. 33 soudního spisu se nachází snímek obrazovky účtu na sociální síti tik-Tok, kde je umístěn odkaz na profil žalobce jako tvůrce tohoto kanálu.
32. Fotografie na č. l. 34 soudního spisu obsahuje výzvu zveřejněnou na profilu žalobce k přispívání ukrajinské armádě.
33. Fotografie na č. l. 35 soudního spisu představuje fotografii z města, odkud žalobce pochází, v den, kdy ruská raketa spadla vedle domu, kde žijí rodiče žalobce. Doprovodný komentář jsou hanlivé vzkazy Putinovi.
34. Fotografie na č. l. 36 soudního spisu znázorňuje hrnek v ukrajinských barvách vytvořený žalobcem s nápisem ZSU (ukrajinská armáda), hrnek poslal svému kamarádovi bojujícímu v ukrajinské armádě.

35. Fotografie na č. l. 37-38 soudního spisu ukazuje profily na sociálních sítích Instagram a TikTok, které žalobce spravuje, s počty sledujících.
36. Fotografie na č. l. 39 soudního spisu znázorňuje keramickou misku v barvách ukrajinské vlajky, jejímž autorem je žalobce.
37. Na fotografii na č. l. 40 soudního spisu se nachází sdělení žalobce o opuštění Ruska a vzkaz „o starém dědkovi, který si zapomněl vzít léky“, kterým je myšlen Vladimir Putin.
38. Fotografie na č. l. 41 soudního spisu znázorňuje Vladimira Putina s nápisem „čert“, černou páskou a výhružným vzkazem Putinovi.
39. Fotografie na č. l. 42 soudního spisu ukazuje video o Alexeji Navalném zveřejněné na profilu žalobce v den smrti Navalného.
40. Soud dále provedl důkaz potvrzením o platbě a snímkem obrazovky na č. l. 49 a 50 soudního spisu. Jedná se o potvrzení o bankovní úhradě – příspěvek ukrajinské armádě a výzvu k přispívání na ukrajinské drony.
41. Pověřený pracovník žalovaného vzal provedené důkazy na vědomí.
42. Žalobce závěrem navrhl zrušení rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení žalovanému. Dle něj byly dostatečně prokázány protiruské postoje a činnost žalobce, stejně jako to, že žalobci hrozí nástup vojenské služby a aktivní účast v bojích.
43. Pověřený pracovník žalované závěrem uvedl, že žalobcovy důvody jsou zástupné, pravým důvodem je snaha o legalizaci pobytu na území ČR, o niž by měl však žalobce usilovat v režimu zákona o pobytu cizinců. Zopakoval, že mobilizace ještě neznamená nástup vojenské služby. Obavy z mobilizace žalobce ve správním řízení nevyjádřil. Hrozba povolání do armády tedy přítomna není. Žalobce nebyl pronásledován a není zde ani důvodná obava z pronásledování budoucího. Navzdory své aktivitě na sociálních sítích žalobce není známou osobou, žádné potíže vzhledem ke své aktivitě neměl. Žalovaný tedy ani ve správním řízení ani v napadeném rozhodnutí nijak nepochybil, proto navrhl žalobu zamítnout.

V. Posouzení věci krajským soudem

44. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Při posuzování věci soud přihlédl k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
45. Žaloba je důvodná.
46. Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť pokud by byla důvodná, směřovala by bez dalšího ke zrušení rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Nelze se totiž zabývat hmotně právní otázkou věci za situace, kdy napadené rozhodnutí neobstojí po stránce formální. Obecně přitom platí, že s institutem nepřezkoumatelnosti je potřeba zacházet obezřetně a zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost vyhradit případům, kde vady v odůvodnění rozhodnutí reálně brání soudu v tom, aby rozhodnutí správního orgánu přezkoumal.
47. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů. Žalovaný své závěry odůvodnil

přezkoumatelným způsobem, srozumitelně a v míře odpovídající okolnostem řešené věci. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je patrné, proč žalovaný azylové žádosti žalobce nevyhověl a mezinárodní ochranu v žádné její formě neudělil. V odůvodnění žalovaný přehledně zrekapituloval skutkový stav, z něhož při hodnocení žádosti žalobce vycházel. Stejně tak lze z napadeného rozhodnutí též bez obtíží seznat i veškeré úvahy a myšlenkové postupy, které žalovaného k přijetí rozhodnutí vedly. Samotný text odůvodnění nevykazuje žádné vnitřní rozpory, které by jej činily nesrozumitelným. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zareagoval na veškeré azylově relevantní okolnosti příběhu žalobce a tyto dostatečně srozumitelně a přezkoumatelným způsobem vypořádal. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí tak lze identifikovat rozhodná ustanovení zákona o azylu, z nichž žalovaný při posuzování azylové žádosti vycházel, jakož i podklady, na základě nichž žalovaný příběh žalobce hodnotil. Námitka nepřezkoumatelnosti proto není důvodná.

48. Jelikož krajský soud nevyhodnotil napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné, přezkoumal je v rámci uplatněných žalobních bodů z hlediska jeho zákonnosti. Za tímto účelem krajský soud předně ze správního spisu ověřil skutková zjištění provedená žalovaným v této věci.
49. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce svým jménem dne 14. 4. 2022 podal žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany v České republice. Dne 22. 4. 2022 žalobce poskytl údaje k podané žádosti a stejného dne s ním byl proveden i pohovor. Uvedl, že od svého narození do jednoho roku věku žil v Doněcké oblasti, kde se narodil ve vesnici. Do roku 2005 žil ve městě. Poté se přestěhoval do města, kde vystudoval vysokou školu a pracoval zejména jako prodávač v obchodě se sportovním zbožím. Žil do roku 2014. Narodil se na ukrajinském území a rovněž jeho rodiče jsou ukrajinské národnosti. Poté, co začala válka, odjel za dědečkem do Ruské federaci. Podle žalobce žijí jeho rodiče ve městě v Doněcké oblasti, sourozence nemá. Dle jeho tvrzení je město pod kontrolou centrální ukrajinské vlády. Situace rodičů je podle žalobce zatím normální, boje tam neprobíhají, jsou ale slyšet výbuchy, a pokud by došlo k bojům i tam, jsou rodiče připraveni odjet do vnitrozemí Ukrajiny. Naposledy byl žalobce v Doněcké oblasti v roce 2019 na návštěvě rodičů. Na území separatistické Doněcké národní republiky žalobce od roku 2014 nebyl. Na dotaz, zda je v kontaktu s někým z doněcké národní republiky, žalobce odpověděl, že je v kontaktu pouze s kamarádem, který je s ním zde. V Rusku se žalobce zabýval realitami, ale pracoval neoficiálně. K okolnostem, za kterých si obstaral ruské občanství, žalobce sdělil, že v roce 2019 v Rusku obdržel trvalý pobyt na základě dokumentů jeho dědečka. V roce 2020 mu pak bylo sděleno, že může požádat o ruské občanství. Po jeho udělení dostal v roce 2021 pas. O ruské občanství žádal především kvůli tomu, aby mohl legálně pracovat, neboť chtěl pracovat. K důvodům odchodu z Ruska uvedl, že po vypuknutí války dne 24. 2. 2022 začala v Rusku panika, lidé začali vybírat z bank peníze a byli proti válce na Ukrajině. Ruská propaganda začala následovně ovlivňovat názory lidí a dne 25. 2. 2022 žalobce obdržel výhrůžnou SMS zprávu, ve které bylo uvedeno, že ví o jeho činnosti, kterou se žalobce zabýval ve volném čase, a ve které jsou nářázky na ruský režim. Na dotaz ohledně zmíněné činnosti uvedl, že daboval kolumbijské filmy, kde v průběhu řeči zmiňoval vtípky například na Putina apod. Jednalo se o to, že se do nějakého filmu vložila parodie na nějakou událost. Daná videa rozesílali na sociálních sítích a jsou dostupná na internetu. Dle žalobce stačí na Googlu, Instagramu nebo Tik-Toku zadat. Tuto činnost žalobce prováděl od 1. 4. 2020. Na otázku, jak je s uvedenou činností spojen, žalobce odpověděl, že na konci každého dílu je uvedeno, že lidé mohou tuto činnost finančně podpořit. Na konci série je

pak na konci uvedeno, kdo překlad dělal. Jeho jméno tak lze s touto činností spojit. Na dotaz, zda měl v souvislosti s touto činností potíže, sdělil, že ne, ale po vypuknutí války obdržel zmíněnou SMS zprávu. Koncem února nebo začátkem března mu poté volal neznámý muž, že s touto činností musí přestat, jinak bude mít problémy. Proto s touto činností přestali. Žalobce dále popřel, že by měl v Rusku po vypuknutí války jakékoliv potíže. Na dotaz ohledně případných problémů s ruskými státními orgány, úřady, soudy, policií, armádou či potíží kvůli jeho rase, národnosti, pohlaví či náboženskému přesvědčení odvětil, že ho v roce 2019 kontaktovala služba FSB a chtěla, aby odjel na Ukrajinu a vyfotil strategické objekty ukrajinské armády nebo o to požádal rodiče. Žalobce jim na to řekl, že se bude snažit, ale neplánoval to. Poté byla pandemie COVID-19 a nikdo z FSB ho již nekontaktoval. Ohledně průběhu kontaktu s FSB sdělil, že byl telefonicky předvolán k budově FSB v Soči, ul. Teatrálnaja 5. Tam na schůzku přišel jeden muž v civilním oděvu a ukázal mu průkaz FSB. Jeho jméno si nepamatuje. Na konci rozhovoru žalobci sdělil, že pokud tuto činnost odmítne, tak je možné, že mu nebude uděleno občanství nebo se stane něco horšího. Od té doby daného člověka neviděl a nikdo jej nekontaktoval, což si žalobce vysvětluje tím, že byla pandemie a nemohlo se cestovat na Ukrajinu. Dále na výzvu k uvedení, co mu brání v návratu na území Ukrajiny, která je pod kontrolou ukrajinské vlády, uvedl, že se domnívá, že na Ukrajině je nyní všude nebezpečno a navíc jej mohou předvolat do armády. K důvodu, proč se nechce zapojit do obrany Ukrajiny, uvedl, že nechce zemřít, chce mít rodinu a normálně žít. K výkonu základní vojenské služby povolán nebyl, protože studoval. Ani v Rusku ho nikdo nepovolal. Pokud by válka na Ukrajině nebyla, nic by mu v návratu nebránilo. Popřel, že by měl jakékoliv problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií, armádou či potíže kvůli své rase, národnosti, pohlaví, či náboženskému přesvědčení. K důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že zde má kamaráda, která má zdejší občanství. Na otázku, zda se registroval u maďarského pohraničního úřadu k dočasnému pobytu, odpověděl, že o tom neví. Dali mu nějaký dokument, který správnímu orgánu předložil. Řekl jim, že jede do ČR, na což mu sdělili, že má daný dokument předložit zde. O možnosti vyřídit si v ČR pobyt jiným způsobem, např. na základě víza strpění, žalobce neuvažoval, neboť o tom nic neví. Chtěl by zůstat v řízení o azylu, aby se naučil dobře česky a poté si zde našel práci. V případě návratu na Ukrajinu vyjádřil obavu ohledně odvedení do armády a ohrožení života. V případě návratu do Ruska se obává toho, že se bude stupňovat averze mezi Rusy a Ukrajinci a že mu mohou hrozit potíže kvůli zmíněnému dabingu. Rovněž se obává toho, že ho mohou uvěznit za jeho činnost pro Chodorkovského, který má na Youtube svůj kanál, kde tlumočil jeho příspěvky poté, co odjel z Ruska. Podle žalobce to bylo v období roku 2021 a začátku roku 2022. toto bylo rovněž obsahem již zmíněné výhrůžné SMS, kterou obdržel dne 25. 2. 2022. Stálo v ní, že i o jeho činnosti pro Chodorkovského vědí.

50. Na podporu svých tvrzení žalobce předložil rodný list, diplom o vzdělání, dále USB disk se 14 videozáznamy (z toho 10 na profilu Tik-Tok a 1 na profilu Instagram, další 3 bez uvedení zdroje), 1 snímek obrazovky s ruským textem, rusky psaný seznam materiálů na USB disku se stručným popisem obsahu jednotlivých záznamů a rusky psané odkazy na sociální síť a online kina.
51. Správní orgán si vyžádal několik tematických zpráv o zemi původu. Konkrétně při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobců vycházel z Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 13675/2022-LPTP, Návraty občanů Ruské federace do vlasti, ze dne 24. 1. 2023, Informace OAMP „Ukrajina, politická a bezpečnostní situace“ ze dne 23. 2. 2023, Informace OAMP „Ruská federace, bezpečnostní a politická situace

v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv“ ze dne 8. 3. 2023, Informace OAMP „Ruská federace, situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí“ ze dne 31. 10. 2022.

52. Žalovaný ze dne 23. 1. 2024 pod č. j. OAM-449/ZA-ZA12-P15-2022 rozhodl, že žalobci se mezinárodní ochrana dle zákona o azylu neuděluje.
53. Podle ust. § 12 zákona o azylu platí, že *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
54. Podle ust. § 14 zákona o azylu platí, že *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*
55. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu platí, že *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
56. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu platí, že *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*
57. Z obsahu správního spisu i z podané žaloby je zjevné, že jádro řešeného azylového příběhu tkví zejména v aktivitách žalobce na sociálních sítích již během jeho pobytu v Ruské federaci, když žalobce od roku 2020 na vybraných sociálních platformách zveřejňuje videa parodující ruský režim a po invazi ruských vojsk na Ukrajinu v roce 2022 vyzývá k finanční podpoře ukrajinské armády a sdílí fotografie a komentáře zaměřené proti režimu Vladimira Putina a proti jemu samotnému. Z hlediska možných důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany je tedy relevantní především tato činnost. Soud nemá pochybnosti o tom, že žalobce zastává určitý politický názor, současnému politickému režimu v Ruské federaci nekonvenující. Právě těmito skutečnostem je nutné přizpůsobit optiku hodnocení důvodů žalobcovy žádosti a mít je na zřeteli z hlediska možného naplnění kritérií ve smyslu § 12, resp. § 14a zákona o azylu. Spor je tedy zejména o tom, zda žalobci v této souvislosti v případě jeho návratu do Ruské federace hrozí pronásledování pro zastávání politických názorů.
58. Ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu definuje pronásledování jako *„závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která*

ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“

59. Toto ustanovení je třeba vykládat v souladu s čl. 9 směrnice 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“), který v odst. 1 definuje pronásledování jako jednání, které je: „a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).“
60. Krajský soud se tedy zabýval tím, zda je u žalobce dána hrozba nebezpečí pronásledování z důvodu zastávání určitého politického názoru. Z výpovědí žalobce jednoznačně vyplynulo, že veškeré jeho obavy z pronásledování či rizika vzniku vážné újmy v Ruské federaci pramení z jeho vystupování na sociálních sítích a dalších aktivit, jimiž projevoval nesouhlas se nynějším ruským režimem a současně vyjadřoval podporu válkou zasažené Ukrajině. Dle názoru krajského soudu jsou tyto aktivity dostatečně způsobily založit důvodnou a reálnou pochybnost ohledně bezpečného návratu žalobce do Ruské federace. Na tomto místě je třeba především poznamenat, že podstatnou část protirežimních příspěvků žalobce publikoval na sociálních sítích Instagram a Tik-Tok na profilech pod názvem, které ve svém popisu obsahují odkaz na soukromé profily žalobce na těchto sociálních sítích (odkazy na tyto profily, stejně jako některé dabovaná videa či s překlady Michaila Chodorkovského žalobce správnímu orgánu poskytl a jsou založeny ve spise na č. l. 24, obrana žalovaného rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, je proto nepřipadná). Na osobním profilu má žalobce uveřejněny své osobní fotografie a je tak jistě možné jej s tímto profilem spojit a postihnout za jednotlivé příspěvky, které se na jiném profilu, který spravuje, historicky objevily. Díky „otevřenosti“ profilů je jím publikovaný obsah přístupný všem uživatelům těchto platform, včetně uživatelů pocházejících z Ruské federace. Žalobce tedy je aktivní ve veřejném prostoru proti ruskému režimu a vystupuje zcela nesporně proti válečné kampani. Tyto okolnosti žalovaný zcela opomněl zhodnotit, namísto toho se uchýlil ke zjednodušujícímu pohledu, že žalobce nelze nijak spojovat s dabovanými videy, neboť představa, že by jeho hlas byl natolik známý, je absurdní. Taková představa skutečně absurdní je, avšak žalovaný zcela pominul, že žalobce předmětná videa a příspěvky zveřejňuje na profilech sociálních sítí, které nejsou anonymní, naopak žalobce zde vystupuje pod svou skutečnou identitou a veškeré příspěvky lze tak s jeho osobou snadno spojit.
61. V případě návratu žalobce do Ruské federace by jeho právo svobodně projevovat svůj názor na válku na Ukrajině do jisté míry utrpělo. Pokud by chtěl pokračovat v účasti na demonstracích, či jinak veřejně dávat najevo svůj nesouhlas s válkou, zřejmě by se vystavil určité formě postihu. Krajský soud si je také vědom toho, že po jednotlivci nelze požadovat, aby se případnému pronásledování vyhnul tím, že své politické názory nebude veřejně projevovat (srov. analogicky rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 5. 9. 2012, ve spojených věcech C-71/11 a C-99/11, Y. a Z., bod 80 ve vztahu k náboženské svobodě, či rozsudek ze dne 7. 11. 2013, ve spojených věcech C-199/12 až C-201/12, X., Y. a Z., bod 76 ve vztahu k příslušnosti k určité sociální skupině).
62. Žalobcovu činnost nelze podle krajského soudu brát na lehkou váhu zejména proto, že i podle ve spisu založené Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022 (Situace navrátilců do Ruské

federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí – zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, bod 3) stíhání za online protiválečnou činnost je v poslední době častějším jevem na rozdíl od veřejných protestů, což se dotýká nejen veřejně známých osob, ale i obyčejných lidí. Ke kriminalizaci přitom ruské úřady mohou využít i aktivity z minulosti. Podstatné je, že předmětem zájmu státních orgánů Ruské federace mohou být nejen vůdčí politické postavy, ale i běžní lidé s politickým názorem. U těchto osob pak nelze kromě opakovaných výsledků či zvýšené míry dohledu vyloučit ani riziko pronásledování či hrozbu vážné újmy spočívající v nelidském nebo ponižujícím zacházení. Z tohoto pohledu je tudíž nebezpečí tvrzené žalobcem reálně existující a nikoliv nepravděpodobné. Proto bylo v řešené věci nezbytné podrobně se zabývat aktivitami žalobce na sociálních sítích, tj. optikou azylově relevantních důvodů posoudit povahu a možné dopady jednotlivých žalobcem publikovaných příspěvků.

63. Této povinnosti žalovaný v napadeném rozhodnutí nedostál. Třebaže žalobce správnímu orgánu doložil materiály prokazující jím tvrzené politicky motivované aktivity, žalovaný si dané materiály nenechal přeložit, blíže se jejich obsahem nezabýval a jejich roli v azylovém příběhu žalobce spíše bagatelizoval. Proto krajský soud konstatuje, že žalovaný pochybil, pokud materiály zaměřené proti ruskému režimu, proti Vladimiru Putinovi a vyzývající k podpoře ukrajinské armády posoudil jako nerelevantní, aniž by se zabýval jejich obsahem a z něho případně plynoucí důvodností žalobcových obav. Vzhledem k azylovému příběhu žalobce, který jej dokázal v průběhu správního řízení věrohodně a v konkrétních souvislostech vylicit a popsat veškeré své aktivity na sociálních sítích a zároveň vyjádřil i azylově relevantní obavy s touto činností spojené, nemá závěr žalovaného o nesplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem oporu ve správním spise.
64. Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 21. 9. 2023 ve věci C-151/22 k posouzení odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování z důvodu politických názorů uvedl, že: *„musí příslušné orgány členských států zohlednit pro účely individuálního posouzení žádosti, které jsou povinny provést, zejména míru přesvědčení o politických názorech, jichž se žadatel dovolává, jakož i jeho případné zapojení do činností zaměřených na podporu těchto názorů. Tyto orgány však nemohou požadovat, aby tyto politické názory byly u uvedeného žadatele natolik hluboce zakořeněny, že by se nemohl po návratu do země svého původu zdržet jejich projevu, aby nevzbudil u potenciálních původců pronásledování v této zemi nežádoucí pozornost, což by je mohlo vést k pronásledování ve smyslu článku 9 směrnice 2011/95.“*
65. Takové posouzení žalovaný v projednávané věci neprovedl, aktivity žalobce bagatelizoval a jejich význam podcenil s tím, že tvrzení o nich a priori označil za „zjevně účelová“, aniž by pro to snesl přesvědčivé argumenty. Krajský soud tvrzení žalobce zjevně účelovými neshledal. Žalobce získal ruské občanství dobrovolně; potud nelze přisvědčit žalobcově tvrzení o „nedobrovolném“ získání ruského občanství. Žalobce vysvětlil okolnosti a pohnutky, které ho k získání občanství vedly, stále se však jednalo o otázku jeho svobodné volby. Ze skutečnosti, že žalobce v minulosti dobrovolně získal ruské občanství, však ještě nelze dovozovat účelovost jeho nynějších protirežimních aktivit; nelze přitom odhlížet od pozdějšího dramatického vývoje vně- i vnitropolitických událostí v Rusku. Tento vývoj událostí, který vyvrcholil tím, že Ruská federace rozpoutala útočnou válku proti Ukrajině, protiprávně okupuje část ukrajinských území a obecně známé skutečnosti přinášejí indicie nasvědčující páchání zločinů proti lidskosti a válečných zločinů, musí u každého slušného člověka legitimizovat změnu náhledu na ruský režim a jeho představitele. Protiprávní

okupace části Ukrajiny započala sice již v roce 2014, avšak události, k nimž došlo po 24. únoru 2022, jsou zcela bezprecedentní a intenzivně urážející lidskost a obyčejné lidské citění. Jinak řečeno, každý má právo na změnu postoje k ruskému režimu v důsledku událostí, k nimž došlo 24. února 2022 a později. Touto změnou postoje ostatně prošla – jak na to žalobce vhodně poukázal – většina států světového demokratického společenství.

66. Dále je třeba zmínit, že podstatou azylového řízení není zjišťování pronásledování nebo ohrožení vážnou újmou žadatele o mezinárodní ochranu v minulosti. Je jí naopak posouzení otázky, zda v konkrétním případě žalobce existuje riziko, že tomuto pronásledování bude v případě návratu vystaven, a – popřípadě – jaká je míra tohoto rizika. Na prospektivní povahu posuzování a rozhodování upozornil např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2014, č. j. 2 Azs 139/2014-38, v němž se mimo jiné uvádí, že *„ve vztahu k dokazování prováděnému v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany je důležité, že se jedná o rozhodování prospektivní, posuzuje se tedy riziko pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu či vážné újmy dle § 14 téhož zákona v budoucnu.“*
67. Lze shrnout, že žalovaný v rozsahu klíčových částí azylového příběhu žalobce (protirežimního vystupování žalobce na sociálních sítích během jeho pobytu v ČR i před příjezdem do ČR) nezjistil skutkový stav věci bez důvodných pochybností, jak mu to ukládá § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Tuto základní námitku žalobce proto krajský soud posoudil jako důvodnou.
68. Co se týká plnění branné povinnosti spojené s výkonem služby s účastí na bojových akcích, to dle ustálené judikatury (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45) není samo o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Toto obecné pravidlo platí v situaci, že se jedná o plnění branné povinnosti v regulérní armádě, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a že případné odepírání výkonu takové služby z důvodu svědomí není trestáno nepřiměřenými sankcemi. Branná povinnost, spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu, by mohla být azylově relevantní v situaci podřaditelné pod čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice, podle něhož je pronásledováním trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 této směrnice. V úvahu může přicházet též pronásledování podle čl. 9 odst. 2 písm. b) či c) kvalifikační směrnice, tj. pronásledování ve formě právních, správních, policejních či soudních opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem, a také nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.
69. Z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. 11. 2020, C-238/19 ve věci EZ pak plyne, že odepření vykonat vojenskou službu může být vyjádřením politických názorů, které spočívají v odepření jakéhokoli použití vojenské síly nebo v odporu proti politice nebo metodám orgánů země původu, náboženského přesvědčení, nebo je odůvodněno příslušností k určité společenské vrstvě. Existence souvislosti mezi azylově relevantním důvodem pronásledování a trestním stíháním a případným trestem za odepření výkonu

vojenské služby není dána automaticky a v případě odepření výkonu vojenské služby žalobce je třeba se prokázáním této souvislosti zabývat. Soud má přitom za to, že tuto souvislost žalobce prokázal, neboť odmítá k výkonu vojenské služby nastoupit, z důvodu odporu k ruskému režimu a jeho agresi.

70. Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 26. 2. 2015, C-472/13 ve věci *Shepherd* uvedl, že diskriminační nebo nepřiměřená povaha aktů či opatření, jimž by mohl být žadatel o azyl vystaven v důsledku odepření nástupu do vojenské služby, by musela dosahovat určité míry závažnosti, a to v tom smyslu, že by musela překračovat meze toho, co je nezbytné pro výkon legitimního práva dotyčného státu udržovat vojenské síly (bod 50). Je však na vnitrostátních orgánech, aby v tomto ohledu zkoumaly všechny významné skutečnosti týkající se země, z níž pochází žadatel, včetně právních předpisů této země a způsobu jejich uplatňování (bod 53).
71. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí nezabýval situací osob, které po návratu do Ruské federace ze zahraničí odmítají nastoupit do výkonu vojenské služby. Takové informace je třeba doplnit, a to zejména s ohledem na vojensko-politický vývoj v obou zemích původu ve vazbě na vpád ruských vojsk na Ukrajinu.
72. Závěrem krajský soud jen ve stručnosti dodává, že v otázce obav žalobce ze svévolného násilí v mezinárodním ozbrojeném konfliktu žalovaný správně uzavřel, že na Ukrajině žalobci toto riziko v současnosti hrozí.

VI. Závěr a náklady řízení

73. Po přezkoumání napadeného rozhodnutí, resp. řízení, které jeho vydání předcházelo, zjistil krajský soud v postupu žalovaného vady mající vliv na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žalobní námitky jsou důvodné. Proto žalobou napadené rozhodnutí zrušil a současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení.
74. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení se žalovaný bude podrobně zabývat materiály, které žalobce předložil k prokázání své politicky motivované činnosti směřující proti vládnoucímu ruskému režimu. Přitom žalovaný zahrne mezi podklady pro nové rozhodnutí i důkazy, které provedl soud (§ 78 odst. 6 s. ř. s.). Následně bude úkolem žalovaného pečlivě zhodnotit předložené podklady v tom směru, zda v nich obsažené informace mohou vést k závěru, že by žalobci v případě návratu zpět do Ruské federace hrozilo pronásledování z důvodu zastávání jeho politického názoru ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, příp. zda by z tohoto důvodu mohl být vystaven riziku vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona. Dále bude povinností žalovaného zabývat se existencí rizika pronásledování žalobce z důvodu odmítnutí nastoupit do výkonu vojenské služby v ruské armádě.
75. Žalovaný vše zhodnotí v kontextu s poznatky, plynoucími ze stanoviska Evropského parlamentu přijaté formou usnesení ze dne 25. dubna 2024 o nedemokratických prezidentských volbách v Rusku a jejich nezákonném rozšíření na okupovaná území (2024/2665(RSP)). Toto stanovisko coby *soft law* shrnuje některé obecně známé skutečnosti významné pro prospektivní posouzení hrozby pronásledování žalobce v případě jeho návratu do Ruska.

- Prezidentské volby, které Rusko uspořádalo ve dnech 15. až 17. března 2024, proběhly bez skutečné politické soutěže, v prostředí, kde dochází k výrazným omezením a k systematickým a závažným represím.
 - Alexej Navalnyj, nejvýraznější představitel demokratické opozice a laureát Sacharovovy ceny za svobodu myšlení za rok 2021, byl dne 16. února 2024, několik týdnů před prezidentskými volbami, zavražděn v sibiřské trestanecké kolonii; Navalnyj si odpykával bezdůvodný, politicky motivovaný trest odnětí svobody.
 - Ruská ústava z roku 1993 omezila období, kdy prezident může zastávat tento úřad na dvě po sobě jdoucí funkční období, avšak Vladimir Putin je u moci nepřetržitě od roku 2000, neboť našel různé způsoby, jak toto omezení obejít.
 - Od roku 2022 zavedl kremelský režim různé restriktivní zákony týkající se sledování voleb a příznivci opozičních stran se opakovaně stávají terčem útoků, jsou zadržováni a často obviněni, a to převážně na základě nového zákona přijatého v únoru 2024, na jehož základě je možné každému, kdo kritizuje válku na Ukrajině, konfiskovat majetek a aktiva.
 - Ruský autoritářský režim již po desetiletí využívá těchto stále podvodnějších a fraškovitějších takzvaných voleb k tomu, aby působil dojmem demokracie a nadále soustřeďoval veškerou moc v rukou Vladimira Putina; s pomocí loajálních bezpečnostních složek, servilních soudů, státem kontrolovaných médií a zákonodárného sboru složeného z vládnoucí strany a poddajných opozičních stran potlačuje vláda jakýkoli nesouhlas.
 - Mnozí ruští voliči dávali najevo svůj odpor vůči kremelskému režimu svými protestními akcemi ve volebních místnostech; poslední den konání voleb se ve volebních místnostech v poledne sešly davy lidí na podporu protestní akce „Poledne proti Putinovi“, k níž vyzval rovněž Alexej Navalnyj ještě předtím, než byl ve vězení, kde byl vystaven mučení a nelidskému zacházení, zavražděn.
 - Kremelský režim zdecimoval celou generaci ruské občanské společnosti, demokratickou politickou opozici a lidskoprávní organizace; v Rusku je podle odhadů nejméně 1 000 politických vězňů a toto číslo je dokonce vyšší, než počet, který byl zaznamenán na konci sovětského období, došlo k výraznému nárůstu počtu osob zadržovaných za kritiku Putinovy politiky, zejména v souvislosti s válkou na Ukrajině.
 - Zvláštní zpráva OSN pro situaci v oblasti lidských práv v Ruské federaci dospěla k závěru, že v Rusku již neexistuje bezpečný prostor pro občanskou činnost ani politickou opozici.
 - Parlamentní shromáždění Rady Evropy ve svých rezolucích 2519 (2023) a 2540 (2024) vyzvalo evropské vlády, aby poté, co Vladimiru Putinovi skončí stávající prezidentský mandát, prohlásily jeho setrvání ve funkci za nelegitimní a ukončily s ním veškeré styky s výjimkou humanitárních účelů a úsilí o mír.
 - Ruská federace vede od 24. února 2022 nezákonnou, nevyprovokovanou a neodůvodněnou útočnou válku proti Ukrajině; vzhledem k tomu, že tato útočná válka představuje očividné a zjevné porušení Charty OSN a základních zásad mezinárodního práva.
76. V návaznosti na tato skutková východiska Evropský parlament kromě jiného ocenil statečnost tisíců lidí v Rusku, kteří protestují proti Putinovu režimu a snaží se svou zemi proměnit v demokracii a vyzval k solidaritě s ruskou občanskou společností, která se hlásí k univerzálním demokratickým hodnotám a odmítá imperialismus; naléhavě vyzval

členské státy EU, aby poskytly humanitární víza a další podporu ruským disidentům, včetně právníků, kterým hrozí politické pronásledování; zopakoval svou výzvu k zavedení vízového režimu pro více vstupů pro obránce lidských práv a politicky pronásledované jednotlivce platného v celé EU a k využití stávající flexibility k odstranění mezer v právních předpisech, jak navrhla Agentura Evropské unie pro základní práva ve své zprávě z roku 2023 nazvané „Ochrana ohrožených obránců lidských práv: vstup do EU, pobyt a podpora“; v této souvislosti zdůraznil, že tyto programy mohou být rozšířeny i na opoziční vůdce, aktivisty občanské společnosti a jinak politicky pronásledované osoby.

77. O nákladech řízení rozhodl soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, žádné náklady mu však nevznikly. Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží.

78. O odměně ustanoveného zástupce a tlumočníka rozhodne soud samostatným usnesením.

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 24. června 2024

Mgr. Ondřej Bartoš v. r.

Za správnost vyhotovení: I. S.

samosoudce